

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішення Старобільської міської ради
23 грудня 2020 р. № 3/32

**МІСЬКА ПРОГРАМА
РЕГУЛЮВАННЯ ЧИСЕЛЬНОСТІ БЕЗПРИТУЛЬНИХ ТВАРИН
ГУМАННИМИ МЕТОДАМИ НА ТЕРИТОРІЇ
СТАРОБІЛЬСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ
ГРОМАДИ НА 2021-2025 роки**

м. Старобільськ – 2020

1.ПАСПОРТ МІСЬКОЇ ПРОГРАМИ
регулювання чисельності безпритульних тварин гуманними методами
на території Старобільської міської територіальної громади
на 2021-2025 роки
(ДАЛІ – ПРОГРАМА)

1.	Ініціатор розроблення Програми	Виконавчий комітет Старобільської міської ради, громадські організації зоозахисників
2.	Розробник Програми	Виконавчий комітет Старобільської міської ради
3.	Співрозробники Програми	-
4.	Відповідальний виконавець Програми	Виконавчий комітет Старобільської міської ради
5.	Учасники Програми	КП «Благоустрій м. Старобільськ», благодійні та громадські організації зоозахисного спрямування, волонтери
6.	Термін реалізації Програми	2021 – 2025 роки
7.	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми, за роками:	2021 рік – 100,0 тис. грн
		2022 рік – 157,0 тис. грн.
		2023 рік – 157,0 тис. грн.
		2024 рік - 157,0 тис. грн.
		2025 рік - 157,0 тис. грн.
	Усього:	785,0 тис. грн
7.1.	кошти бюджету Старобільської територіальної громади	785,0 тис. грн
7.2.	кошти інших джерел	0,0 тис. грн

2. Загальні положення

Програма базується на Конституції України, законах України "Про захист тварин від жорстокого поводження", "Про тваринний світ", "Про охорону навколишнього природного середовища", "Про ветеринарну медицину", "Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення", "Про захист населення від інфекційних хвороб", "Про місцеве самоврядування в Україні", "Про громадські об'єднання", стандартах і директивах Міжнародного Епізоотичного Бюро (ОІЕ) 2009 року, рекомендації Міжнародної коаліції по регулюванню чисельності тварин-компаньйонів (ICAM Coalition) 2007 року та інших нормативно-правових актів у сфері утримання та поводження з домашніми тваринами, інших нормативно-правових актах, що регулюють відносини у сферах місцевого самоврядування, діяльності громадських організацій та захисту об'єктів тварин і протидії жорстокому поводженню з тваринами.

Необхідність розроблення Програми викликана перебуванням великої кількості безпритульних тварин на території громади, що у свою чергу призводить до погіршення його санітарно-епідеміологічного та екологічного стану, якості життя мешканців і гостей міста, загибелі тварин та жорстокого поводження з ними.

Програма спрямована на цивілізоване вирішення цих ситуацій шляхом зменшення чисельності безпритульних тварин гуманними методами, а також донесення до суспільної свідомості населення стандартів гуманного поводження з тваринами.

Програма в своїй основній частині базується на ідеї стерилізації й супроводу безпритульних тварин (стерилізовані тварини обов'язково повинні легко візуально ідентифікуватися) та вирішенні проблем з утримання домашніх та інших тварин, що включає в себе заходи стосовно здійснення контролю за кількістю тварин шляхом ведення їх обліку та всебічного моніторингу, регулювання кількості безпритульних тварин шляхом їх відлову, стерилізації та повернення до попереднього ареалу перебування.

Терміни у Програмі вживаються в такому значенні:

гуманне ставлення до тварин – дії, що відповідають вимогам захисту тварин від жорстокого поводження і передбачають доброзичливе ставлення до тварин, сприяння їх благому, поліпшення якості їх життя тощо;

домашні тварини - собаки та коти, які утримуються власниками як домашні улюбленці, компаньйони-помічники (поводирі незрячих, охоронці житла та іншого майна), що знаходяться під контролем (наглядом) власника, членів його сім'ї або уповноваженої власником особи, та також повинні бути ідентифіковані;

безпритульні тварини - собаки та коти, покинуті, загублені, що втекли або іншим чином залишилися поза межами свого утримання без догляду людини, а також ті з них, що утворили напіввільні угруповання, здатні розмножуватися поза контролем людини;

метод ВСВП – відлов-стерилізація-вакцинація-повернення на місце проживання;

опікувані тварини - піддані щепленням та стерилізації тварини, що перебувають під опікою фізичних осіб, підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, громадських і благодійних організацій в умовах повністю або частково створених діяльністю людини;

опікун тварини - фізична особа, підприємство, установа, організація незалежно від форм власності, громадські і благодійні організації, що опікуються тваринами на волонтерських засадах і несуть відповідальність за стан тварини;

опіка над твариною - догляд за опікуваною твариною для забезпечення її біологічних, видових та індивідуальних потреб, забезпечення заходів з профілактики захворювань тварини та спрямованих на недопущення її безконтрольного розмноження без зміни її ареалу перебування;

власник тварини - юридична або фізична особа, яка здійснює догляд за твариною, що належить їй на праві власності або на інших підставах, що не суперечать законодавству, і несе відповідальність за стан тварини та її дії згідно з чинним законодавством;

стерилізація (та кастрація) - гуманний метод регулювання чисельності тварин шляхом хірургічного позбавлення тварини здатності до відтворення потомства (репродуктивної здатності);

жорстоке поводження з тваринами – поводження з тваринами із застосуванням насильницьких методів, а також нацьковування однієї тварини на іншу, вчинене з хуліганських чи корисливих мотивів, утримання тварин в умовах, які не відповідають фізіологічним та видовим особливостям;

собаки, що визнані небезпечними – собаки, які вже проявили неспровоковану агресію до людей і тварин, що підтверджено відповідним протоколом (актом), складеним згідно з вимогами законодавства України;

спровокована агресія – агресивна поведінка собаки, викликана навмисними діями людини;

шкода, заподіяна людині внаслідок агресивної або непередбачуваної дії тварини – шкода, яка призвела до погіршення фізичного або психічного здоров'я людини, ушкодження майна, якщо існує причинно-наслідковий зв'язок між дією цієї тварини і заподіяною шкодою.

3.Склад проблеми та обґрунтування необхідності її вирішення

Регулювання чисельності безпритульних тварин є багатопрофільною проблемою, що потребує залучення різних структур та організацій громади для її вирішення та планування на довгострокову перспективу. Як показує світовий досвід, масове знищення тварин може тривати нескінченно, не вирішуючи проблеми, та є економічно не вигідним – на місця вилучених тварин мігрують інші, заповнюючи «екологічні ніші» на вільних територіях. Слід наголосити на необхідності дотримання особистих прав людини на охорону здоров'я: не спостерігати за стражданнями, загибеллю безпритульних тварин внаслідок жорстокого поводження з ними.

Популяція безпритульних тварин поповнюється за рахунок:

- тварин, які мали власника, але були загублені, викинуті на вулицю, покинуті тощо;
- безпритульних тварин, які мігрували з інших районів на так звані «вільні території»;
- неконтрольоване розмноження безпритульних тварин;

Найбільш ефективним шляхом регулювання чисельності безпритульних тварин є реалізація заходів запобігання неконтрольованого розмноження тварин. Засобами такого попередження є:

- масова стерилізація безпритульних тварин (впровадження методу ВСВІП (відлов – стерилізація – вакцинація – ідентифікація - повернення на місце проживання));

- просвітницька робота з населенням (соціальна реклама, публікації, телепередачі, лекційна робота в навчальних закладах тощо).

Масова стерилізація безпритульних тварин забезпечить стійку динаміку зниження їх чисельності на території громади. Продовження цієї роботи протягом наступних кількох років, в тих же обсягах, дозволить довести чисельність цих тварин до мінімального рівня, необхідного для громадського середовища.

З огляду на те, що однією з причин поповнення популяції безпритульних тварин є безвідповідальне до них ставлення їх власників (тварини виявляються

викинутими), окрім масової стерилізації (в тому числі тварин, що мають власників) необхідно організувати роботу, спрямовану на усвідомлення власниками відповідальності за своїх вихованців, гуманного ставлення до безпритульних тварин, вирішення проблеми безпритульних тварин цивілізованими методами.

Таким чином, з урахуванням ситуації, яка склалася в сфері поводження з домашніми та безпритульними тваринами на території громади виникла нагальна необхідність в розробці і прийнятті міської програми регулювання чисельності безпритульних тварин гуманними методами на території Старобільської міської територіальної громади на 2021-2025 роки.

Програмою передбачено створення ефективного механізму взаємодії виконавчих органів міської ради, громадських та благодійних організацій, юридичних та фізичних осіб, суб'єктів господарювання різних форм власності щодо регулювання кількості безпритульних тварин на основі гуманного поводження та відповідального ставлення до них.

Враховуючи поділ безпритульних собак на дві категорії: собаки загублені і покинуті та собаки спадково вуличні, Програма приділяє основну увагу другій категорії собак, чисельність яких найбільша, пропонуючи принципово нові шляхи і методи, що унеможливають їх відтворення.

Проблема регулювання чисельності безпритульних собак, яка утворюється за рахунок загублених і покинутих, потребує інформаційно-просвітницької роботи з населенням та налагодженням пошукових робіт загублених тварин.

4. Мета та завдання Програми

Основною метою Програми є зменшення кількості безпритульних тварин на території Старобільської міської територіальної громади на основі гуманного та відповідального ставлення до них, визначення прав та обов'язків фізичних/юридичних осіб, благодійних та громадських організацій, волонтерів, які опікуються безпритульними тваринами, залучення суб'єктів господарювання різних форм власності до вирішення даного питання та проведення інформаційно-просвітницької роботи з населенням громади щодо гуманного ставлення до тварин.

Завданнями Програми є:

- створення більш комфортних умов для життя людей та гуманного середовища для існування тварин через значне зменшення чисельності безпритульних тварин;
- розробка і впровадження системи масової стерилізації, щеплення, профілактичних обробок безпритульних тварин, їх ідентифікації та реєстрації;
- розробка і впровадження заходів щодо підтримки супроводу безпритульних тварин протягом життя;
- розробка і впровадження системи інформаційно-просвітницьких заходів з населенням стосовно гуманного поводження з безпритульними тваринами, пропагування стерилізації домашніх тварин тощо.

5. Напрями реалізації Програми

Програма реалізується за напрямками:

1. Стерилізація, вакцинація проти сказу та обробки від паразитів безпритульних тварин.
2. Ідентифікація безпритульних тварин шляхом кліпсування та реєстрації.
3. Опіка над безпритульними тваринами.
4. Проведення інформаційного забезпечення програми та навчально-просвітницької роботи серед населення щодо поводження з домашніми та безпритульними тваринами, та виховання гуманного ставлення до тварин.
5. Щеплення безпритульних тварин проти сказу, до яких застосовувався метод ВСВП.

6. Заходи реалізації Програми

6.1. Заходи із застосування методу ВСВП.

Для скорочення чисельності тварин застосовують два відомих у світі методи - ВСВП (відлов - стерилізація - вакцинація від сказу - повернення на місце проживання) і безповоротний відлов (вилучення з середовища проживання з подальшим розміщенням в притулку та з подальшим прилаштуванням).

Метод ВСВП є єдиним законним і гуманним методом регулювання (скорочення) чисельності безпритульних тварин, який також сприяє вихованню гуманного ставлення до тварин та формуванню здорового суспільства з розумінням цінності життя.

Організація та проведення скорочення чисельності безпритульних тварин методом ВСВП здійснюється суб'єктом господарювання, який на підставі угод з виконавчим комітетом Старобільської міської ради здійснює зазначені заходи.

6.1.1. Стерилізація домашніх тварин, що не є племенними.

Проведення пільгової стерилізації (при необхідності з подальшою післяопераційною перетримкою) тварин, що мають власників для соціально незахищених верств населення (з низьким рівнем доходу-пенсіонери, інваліди тощо), а саме 50% оплатою за рахунок коштів бюджету Старобільської міської територіальної громади та 50% оплатою коштів соціально незахищених верств населення.

6.2. Ідентифікація безпритульних тварин шляхом кліпсування та реєстрації.

Стерилізовані тварини, які повертаються до попереднього ареалу перебування під відповідальність опікунів, обов'язково мають бути ідентифіковані (в т. ч. візуально). Для чого тварину кліпсують, та заносять ідентифікаційний номер (номер на кліпсі) до реєстру безпритульних тварин, (до яких застосований метод ВСВП).

Організація проведення ідентифікації безпритульних тварин здійснюється суб'єктом господарювання, який на підставі угод з виконавчим комітетом Старобільської міської ради здійснює заходи скорочення чисельності безпритульних тварин методом ВСВП.

Організація проведення ідентифікації та реєстрації тварин (безпритульних та домашніх) здійснюється комунальним підприємством «Благоустрій м. Старобільськ». 5.3. Здійснення опіки над безпритульними тваринами.

6.3. Опікуном тварини може бути юридична або повнолітня фізична особа, підприємство, організація тощо, які внесені в реєстр як опікун безпритульних тварин.

Опіка безпритульних тварин здійснюється опікунами за активної підтримки громадських організацій громади.

В обов'язки опікунів безпритульних тварин входить:

- забезпечувати догляд за безпритульними тваринами, що знаходяться під їх опікою, з урахуванням їх біологічних, видових та індивідуальних потреб і особливостей;
- здійснювати планові щорічні щеплення опікуваних тварин;
- забезпечувати (за необхідності) надання ветеринарної допомоги опікуваним тваринам;
- гуманно поводитись з безпритульними тваринами і повідомляти правоохоронні органи про випадки жорстокого поводження з тваринами;
- проводити роботу з влаштування тварини до нових власників.

Опікун безпритульної тварини має право:

- отримувати інформацію про час і місце планового вилову тварин для стерилізації (за програмою ВСВП) за три-п'ять днів до здійснення вилову;
- представляти інтереси опікуваної тварини у розв'язанні конфліктів, пов'язаних з нею, в разі їх виникнення.

6.4. Заходи з інформаційного забезпечення програми та навчально-просвітницької роботи.

Цей напрямок Програми передбачає наступні заходи:

- проведення просвітницької роботи з населенням з питань, пов'язаних із гуманним ставленням до тварин, правилами утримання та вихову тварин у громадських місцях тощо;
- участь в інформаційних кампаніях та культурно-масових заходах із залученням засобів масової інформації;
- проведення консультацій із населенням стосовно опіки над безпритульними тваринами, що перебувають на території громади;
- пропаганда гуманного поводження з безпритульними тваринами в засобах масової інформації.

6.5. Щеплення безпритульних тварин проти сказу, до яких застосовувався метод ВСВП.

Сказом може захворіти будь-яка тварина, а собаки та кішки відносяться до біологічних видів з числа найбільш сприятливих до вірусу сказу. Найнадійніший спосіб захистити тварину, а відповідно і людину – щорічні повторні щеплення (ревакцинація) від сказу тварин. Ревакцинацію треба робити своєчасно, а не після зараження тварини.

7.Ресурсне забезпечення Програми

№ з/п	Напрями	Вартість тис.грн.					Виконавець
		2021	2022	2023	2024	2025	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Стерилізація, вакцинація проти сказу та обробки від паразитів, біркування безпритульних тварин	98,0	130,00	130,00	130,0	130,0	Виконавчий комітет Старобільської міської ради
2	Пільгова стерилізація, вакцинація проти сказу та обробки від паразитів, біркування домаш. тварин, що мають власників	-	-	-	-	-	Виконавчий комітет Старобільської міської ради
3	Ідентифікація безпритульних тварин шляхом реєстрації, придбання посвідчень, жетонів	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	КП «Благоустрій м. Старобільськ»
4	Опіка над безпритульними тваринам	В межах коштів виконавців	В межах коштів виконавців	В межах коштів виконавців	В межах коштів виконавців	В межах коштів виконавців	Громадські організації з захисту тварин, волонтери тощо
5	Інформаційне забезпечення програми та навчально-просвітницька робота	В межах коштів виконавців	В межах коштів виконавців	В межах коштів виконавців	В межах коштів виконавців	В межах коштів виконавців	Громадські зоозахисні організації, волонтери тощо
6	Освітлення результатів реалізації Програми у ЗМІ	0	0	0	0	0	Виконавчий комітет Старобільської міської ради
7	Щеплення проти сказу (ревакцинація)	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	Виконавчий комітет Старобільської

						міської ради
УСЬОГО за роками	100,0	157,0	157,0	157,0	157,0	
Усього за Програмою	785,0					

Фінансування заходів Програми здійснюється в межах коштів, передбачених у бюджеті Старобільської міської територіальної громади на відповідний рік, а також за рахунок коштів громадських організацій з захисту тварин, благодійних внесків, пожертв, коштів міжнародних фондів отриманих в межах чинного законодавства.

7. Організація та контроль за ходом виконання Програми

Відлов та транспортування безпритульних тварин проводиться суб'єктами господарювання, які мають відповідний дозвіл та матеріально-технічне забезпечення, із дотриманням принципів гуманності відповідно до цієї Програми та чинного законодавства. Дані по розміщенню на території громади скупчення (зграй) безпритульних тварин та їх кількість, які підлягають під дію Програми, надають зоозахисні громадські організації, волонтери.

Безпосередній контроль за поведінням із тваринами під час відлову можуть здійснювати представники громадських організацій.

Безпосередній контроль за виконанням заходів Програми здійснює заступник міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради та постійна комісія з питань житлово-комунального господарства, комунальної власності та благоустрою міста.

Спеціалісти відділу з питань житлово-комунального господарства, комунального майна виконавчого комітету Старобільської міської ради готують і подають до виконавчого комітету Старобільської міської ради узагальнену інформацію, отриману від усіх співвиконавців Програми, та пояснювальну записку про стан виконання Програми, у разі невиконання – обґрунтування причин – до 15 січня (за рік).

Заступник міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради щорічно доповідає про хід виконання Програми за звітний період на міській сесії Старобільської міської ради у першому кварталі року наступним за звітним.

Після закінчення встановленого строку виконання Програми заступник міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради складає підсумковий звіт про результати її виконання та подає його на розгляд Старобільської міської ради разом із пояснювальною запискою не пізніше ніж у шестимісячний строк після закінчення встановленого строку її виконання.

Результати реалізації Програми оприлюднюються у засобах масової інформації.

8.Очікувані результати Програми

Реалізація Програми забезпечить поліпшення санітарно-епідеміологічного та екологічного стану у громаді, а також певного соціального й економічного ефекту, який визначатиметься в:

- зменшенні чисельності безпритульних тварин;
- підвищенні рівня безпеки і комфортності середовища існування людини та інших тварин;
- забезпеченні суспільного спокою і підвищенні моральності;
- зниженні витрат на епідеміологічні заходи й лікування населення;
- забезпеченні ефективного використання бюджетних коштів на заходи щодо регулювання чисельності безпритульних тварин.

При поводженні з безпритульними тваринами слід керуватися вимогами та правилами гуманного ставлення, передбаченими законодавством України та цією Програмою.